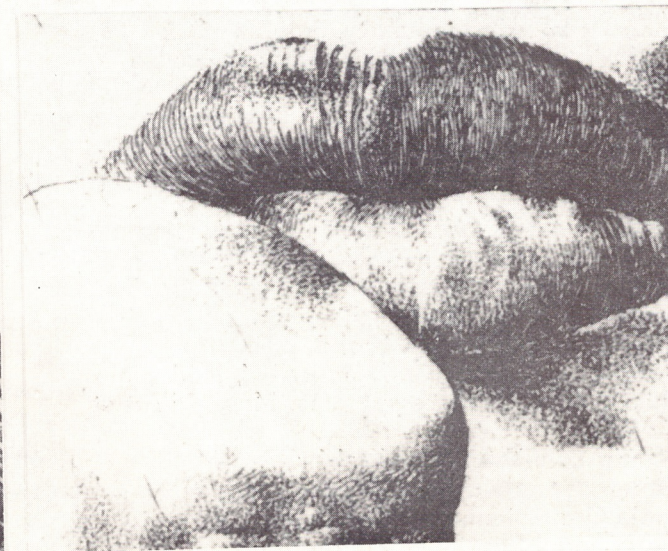
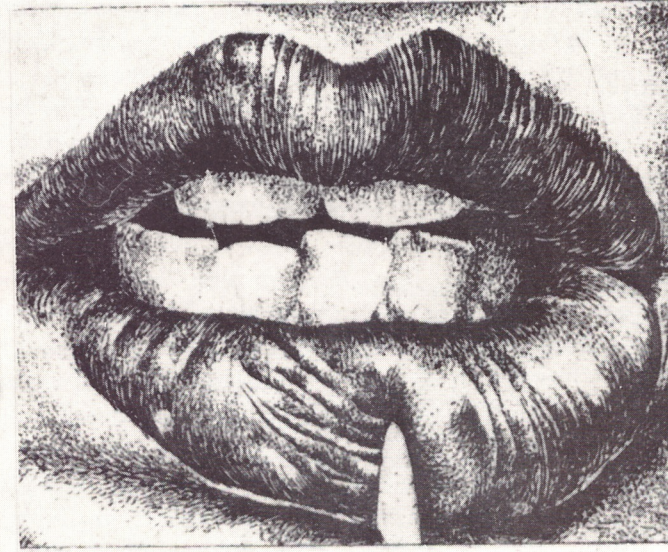
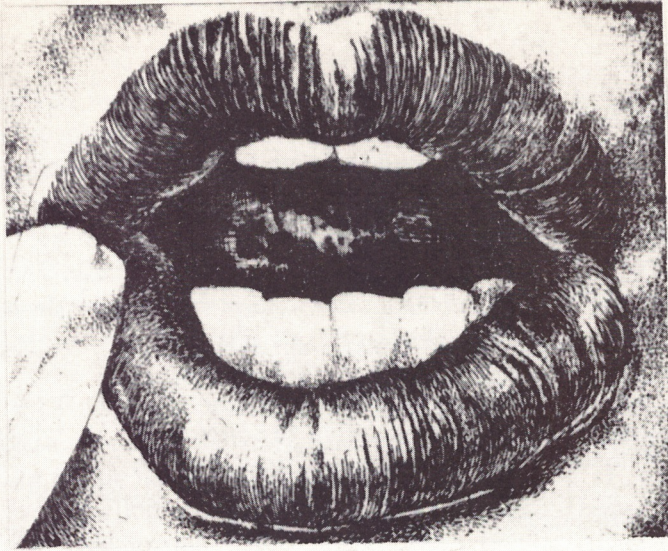


K U L H Á N E K



oldřich

kulháněk

OLDŘICH KULHÁNEK

Narozen 1940 v Praze. Studoval na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze v letech 1958 – 1964 u profesora Karla Svolinského. Žije a pracuje v Praze.

SAMOSTATNÉ VÝSTAVY

- 1968 Jan Krejčí & Oldřich Kulhánek, Galerie mladých, Praha
1970 Oldřich Kulhánek – Graphik aus Prag, Galerie Alfermann, Solingen
Oldřich Kulhánek – Prag, Galerie Sohle 1, Bergkamen
1971 Jan Krejčí & Oldřich Kulhánek, Galerie Ortas, Giessen
1974 Jan Krejčí & Oldřich Kulhánek – Leids Academisch Kunstcentrum, Rijksuniversiteit, Leiden

KOLEKTIVNÍ VÝSTAVY

- 1966 AICA, Brno
Ilustrace mladých, MF, Praha
1967 Nová jména, Galerie D, Praha
Nové cesty, Gottwaldov
Jeden okruh volby, Galerie Písek
V. Internationale Ausstellung der Graphik, Europahaus, Wien
Kunst Forum, Göhrde
Tschechoslowakische Tage, Frankfurt a. M.
Adéla Matasová, Jan Krejčí, Oldřich Kulhánek, Galerija grafičky kolektiv, Beograd
1968 Věcné dialogy, Galerie Písek
II. Internationale Grafikbiennale, Kraków
Krug Galerija grafičky kolektiv, Beograd
Contemporary Prints of Czechoslovakia, The National Gallery of Canada, Ottawa
Recent Graphics from Prague, Corcoran Gallery, Washington DC
Výzkumy grafiky, Galerie Jihlava
300-5-50 umělců k 50 letům republiky, Praha
Mostra Biennale Internazionale della Grafica, Firenze
1969 Výstava mladých, ÚLUV, Praha
Proemium, Český Krumlov
Nová figurace, Galerie Mánes, Praha
VI. Biennale de Paris – Manifestation Biennale et Internationale des Jeunes Artistes, Paris
Zestien Tsjechische kunstenaars, Galerie de Tor, Amsterdam
Špálova galerie, Praha
2. pražský salón, Praha
1970 Nová figurace, Dům umění, Brno
Výstava mladých, Galerie Mánes, Praha
Soudobá československá grafika, Dům umění, Hodonín
Graveurs tchécoslovaques contemporains, Musée d'Art et d'Histoire, Genève
III. Internationale Grafikbiennale, Kraków
II. Biennale internationale de l'estampe, Paris
I. Internationale Grafikbiennale, Frechen
II. British International Print Biennial, Bradford
Fantazijní tendence v současném českém umění, Baukunst Galerie, Köln
13 aus Prag, Galerie Zähringer, Bern
The 7th International Biennial Exhibition of Prints in Tokyo
Sodobna českoslovaška umetnost, Ljubljana, Zagreb
Adventures of Mind', Galerie Richard Foncke, Gent

Výtvarný život v českých zemích druhé poloviny šedesátých let byl ve znamení aktualizace figurativních tendencí a nástupu nové tvůrčí generace. Mezi mladými umělci té doby na sebe výrazně upozornil i pražský malíř a grafik Oldřich Kulháněk. To, co tvořilo specifikum Kulhánkovy tvorby, bylo nejenom mistrné zvládnutí grafických technik, ale i obsahová aktuálnost jeho prací, registrující s neúprosnou ironií svět prázdných hesel a proklamací.

Současnou výstavou Oldřich Kulháněk prezentuje výběr prací z let 1970–76. V řadě kreseb a grafických listů zachovávajících kontinuitu s předchozí tvorbou předstupuje před nás umělec bytostně současný, věnující cele své dílo službě pokroku, boji proti falešné morálce, lidskému strádání a utrpení.

Jádrem výstavy je cyklus leptů s protiválečnou tematikou, zachycující v úděsných obrazech odlidštění lidského citu, atmosféru nejistoty, strachu a zoufalství. Příznačný název „Requiem“ již sám o sobě evokuje pietu, spojen s Kulhánkovými vizemi stává se monstrózním příznakem všech hrůz války a fašismu, které svět v tomto století prožil a bohužel ještě prožívá. Tak „Requiem za Auschwitz“ představuje kompozici vychrtlých rukou v zlověstném vztyčení nacistického pozdravu nad zbrocenou zdí koncentračního tábora, symbolem smrti: lebkou a hromadou zdrásaných těl. U „Requiem za Lidice“ se až vyhýbáme pohledu na střelbu do spoutaných obětí, nad kterými se klene spáry stylizovaná orlice, v „Requiem za Vietnam“ je v obraze života v zákopech sdělen žal za padlé, ale zároveň i vyjádřeno odhodlání v boji zvítězit.

Obdobný obsahový podtext a politickou aktuálnost mají i kresby, povětšinou provedené kombinací s technikou alchymáže. Kresba „Hry“ není lyrickým obrazem dovádějících dětí, ani dokonce shovívavou ironií Brughelovou, ale apokalyptickou vidinou hry spočívající ve vzájemném trýznění, ústícím až v zabíjení. Kritické zrcadlo nastavené brutalitě je o to zřetelnější a úděsnější, že provádí transkripci děje do světa dětí. Čitelnější symbolický význam podává následná kresba „Hra v kruhu“. Mottem je „hra“ se zajatcem na pozadí pochodující chilské soldatesky, holínek SS-manů a dítěte se stigmaty. Paradox rozesmáté tváře, z níž vystupuje slizký svět rybích zárodků, je snad předobrazem děsu z bájí o franckém králi Chloji či Danaově dceři Amymoně. V jiné kresbě ve vertikální kompozici vidíme nevinné batole nad výjevem výslechu v cele, v jejíž skvrnitě betonové zdi v obrysech vystupují tváře lhostejného davu a velká, bez zájmu semknutá ústa. Postavička dítěte je opět úderným vykičovníkem, neboť i v dnešním otrlém světě utrpení dětí není a nemůže být lhostejné!

Kritický morální a politický obsah – v civilní poloze – má i řada dalších listů. Poukaz na svět životních absurdit v poloze tajenky a rebusu skýtá například „Zpráva č. 1“. Jak pochopíme skládanku kresby dítěte požírajícího loutku, tvář maoistického vůdce a významné gesto ukazováčku přitisknutého ke rtům?

Kulhánkova obrazotvornost se často otáčí kolem nahého lidského těla, mnohdy s jemným erotickým přízvukem. Ten je však jen hájemstvím vnitřního kritického pohledu útočícího na přežitou morálku, osvobozením z pout konvencí a manýr, ze zajetí krásných lží. Kulhánkův životní pud se opět stává tlumočením současné historie a dílo s příchutí provokace burcuje okolí z letargie. Kritikou obecných nepravostí se tak může stát i klasické téma „Adam a Eva“. Porovnáme-li list například se známou rytinou Dürerovou, vidíme opět dramatický styk osob stavěný na hře tělesných hodnot, se všemi technickými finesami včetně chvění světél ve stylizaci kadeří a vlasu. Kulhánkova filozofická angažovanost je však mnohem výraznější a pro dnešek aktuálnější. Aktéři obrazu již nejsou obklopeni rajskou zahradou, ale konglomerátem pozemských, skutečně současných atributů, hrozících posunout lidstvo zpět až někam do dávnověku lidského rodu. Jak ve stříhovém šotu vidíme hrozivý hřib atomového výbuchu, síťové věžeňské mříže, příšery s jicny děl a samopalů požírající děti. Adam a Eva však mají zavázané oči . . .

Kresby a grafické listy Kulhánkovy představují mnohavrstvé obrazové básně reprodukcující s výrazem vnitřní síly a vášně celou rozpornou, avšak nerozbornou skutečnost života a smrti, krásna a ošklivost, hmatatelnost a snění. Na bázi realismu v psychologické věrohodnosti obrazů Kulháněk hovoří o lásce, hněvu, prostotě, hrdosti, odvaze; zároveň však s pomocí prostředků tvorby imaginativní vyjadřuje dualismus vědomí a plnost faustovské duše. Tento

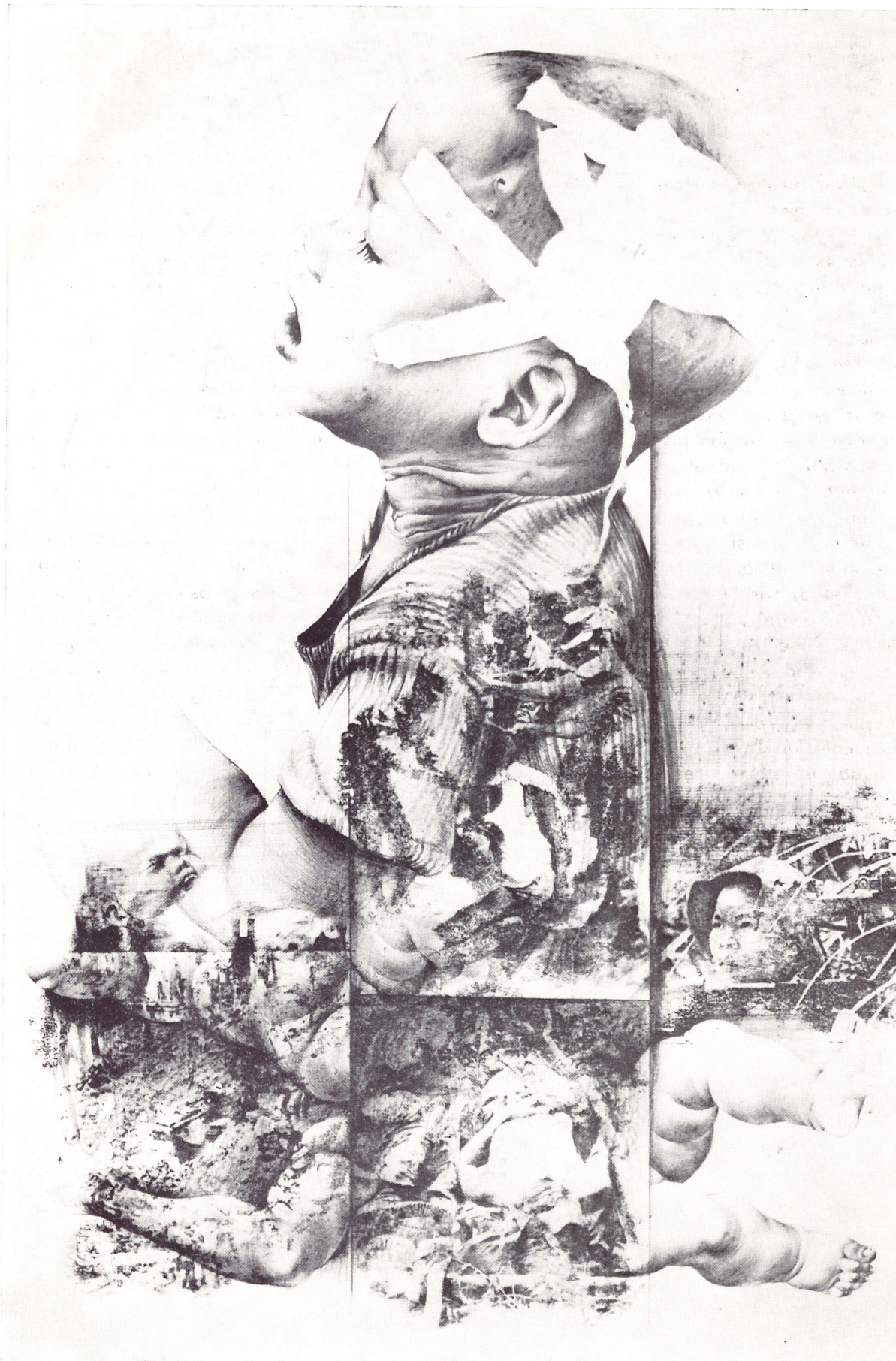
kontrast obsahových složek: lidského a zvířecího, bojovného a trpícího, mladého a starého, poznaného a intuitivního (a mohli bychom průměrových dvojic nalézt mnohem více) ve své dynamice směřuje k morálnímu soudu, k básnické výpovědi bolestných duševních krizí, konfliktů člověka se společností a se sebou samým.

Jednota Kulhánkova díla jak v dramatické linii a dějové osnově pojetí světa člověka, tak v poněkud násilné kompozici obrazů je blízká pojetí manýrismu. Příbuznost je více než zřejmá. Již dříve jsme připomenuli práce Dürerovy – maně nás napadá přirovnat celé dílo Kulhánkovo k nové, moderní Apokalypse, která vášnivě, tajemně a poeticky revoltuje proti dnešní lidské společnosti na základě pocitu zhroucení duševních jistot. Rovněž můžeme připomenout obrazy Pieter Brughela, vyjadřující bláznovství, podlost a zlomyslnost lidí, obrazy Hieronymuse Bosche, plné vizí, symbolů, neštěstí, neřesti, úzkosti a strachu lidstva. Vyprávěčský obsah listů nachází i podoby literární, počínaje například Dante Alighierim a jeho dílem *Divina Commedia*, Labyrintem světa našeho J. Á. Komenského a dalšími odkazy.

Užité technické prostředky jsou u Kulhánka plně ve službě výtvarné myšlenky a záměru. Z prací je zjevná vůle vytěžit všechny možnosti pro dosažení kresebné kvality. Kresby jsou naplněním renesančního principu vytvářet odlesk inspirace, definovat věci v respektování tvarových vztahů a v šerosvitu dosahovat emociální napětí. Lepty, zachycující plně plastický smysl, hru stínu a světla, vzdušnou perspektivu, povyšují grafiku do obrazové formy a jsou zcela samonosnou tvorbou.

Vnitřní a vnější významovost Kulhánkova díla se tedy pohybuje v rovině poetické fikce a exotiky, v oscilaci polarity mezi ironií a patosem. V sérii útočných, místy až drásavých obrazů Kulhánek demaskuje svět absurdity, omezenosti a organické nedostatečnosti lidského tvora, na druhé straně však přiznává sounáležitost ke světu, pod škraboškou cynika sní o šťastném životě pro všechny. Ve výtvarném vyjádření her tváří, postav, osudů, ve variaci grimas, gest, postojů a pohybů odráží vnitřní svět člověka a buduje scénu ohromného tragikomického divadla, které nazýváme životem. I v této antropomorfní koncepci faustovského hledání je duchovně blízký konci *cinquencenta*, době reformačních proklamací, vyúsťujících v Campanellův Sluneční stát. Tak Kulhánkovo dílo přerůstá svou dobu, zakotveno v historii a směřující k budoucnosti, tak v reálné i fantaskní složce je zobrazením atmosféry přítomnosti. A v tom spočívá i jeho zcela nesporná hodnota.

Ivo Janoušek



Za co? Kresba z cyklu Signum belli, 1975



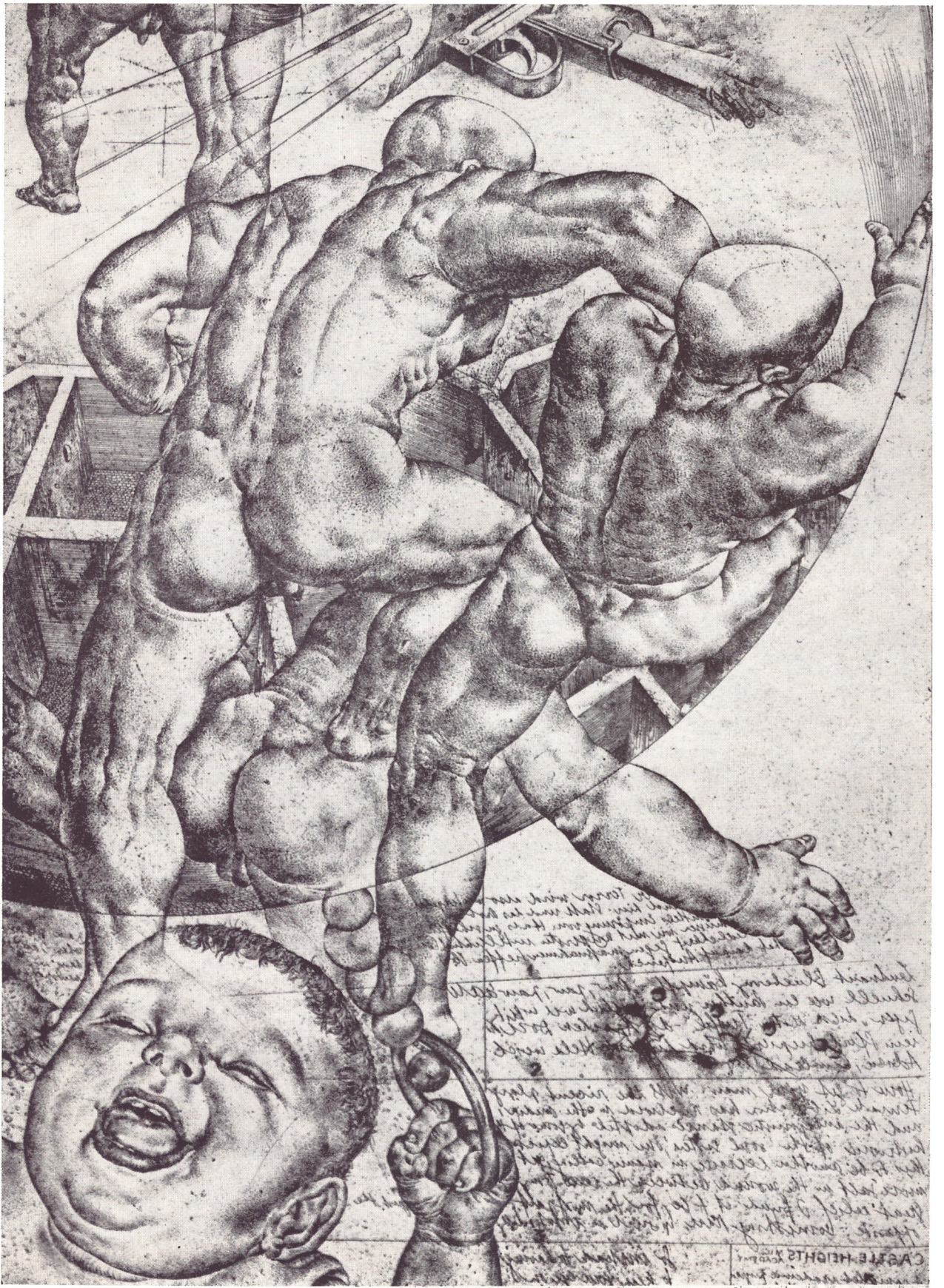
Requiem za Hirošimu, lept, 1972



Requiem za Auschwitz, kresba, 1971



Situace I., lept, 1974



Sitace III., lept, 1976 (detail)



Situace IV., lept, 1976

- 1971 Werken van Tsjechoslowaakse Grafici 1960 – 1970,
Centraal Museum, Utrecht
45 zeitgenössische Künstler aus der Tschechoslowakei,
Baukunst Galerie, Köln
Albrecht Dürer zu Ehren, A. Dürer Gesellschaft, Nürnberg
- 1972 Výstava mladých '72, MF, Praha
Fünf Tschechen, Galerie Dodenhof, Bremen-Huchting
„Ricerari in Omaggio al Sig. Claudio Monteverdi“,
Galerie la Taille douce, Brussel
Tschechoslowakische Druckgraphik der Gegenwart,
Albrecht Dürer Gesellschaft, Nürnberg
IX. Biennale internationale d'art '72, Menton
Mikolaj Kopernik i jego myśl', Kraków
II. Internationale Grafikbiennale, Frechen
- 1973 Mariánské Lázně
- 1974 Freie Berliner Kunstausstellung, Berlin
III. Internationale Grafikbiennale, Frechen
Osm mladých grafiků, Galerie Cheb
- 1975 The International print exhibition, Metropolitan Museum
and Art Center
Freie Berliner Kunstausstellung, Berlin
- 1976 IV. Internationale Grafikbiennale, Frechen
3. Norske internasjonale grafikk biennale
5. British International Print Biennale, Bradford
XI. Biennale internationale d'art, Menton

CENY

- 1967 3. cena na V. Internationale Ausstellung der Graphik,
Europahaus, Wien
- 1969 1. cena za grafiku na 2. pražském salónu
- 1970 2. cena za návrh 500korunové bankovky
- 1971 1. cena za návrh 10korunové bankovky
- 1976 5. cena na IV. Internationale Grafikbiennale, Frechen

DÍLA ZASTOUPENÁ VE SBÍRKÁCH

Národní galerie, Praha
Národní galerie, Bratislava
Galerie Písek
Dům umění, Hodonín
Alšova Jihočeská galerie, Hluboká n. Vl.
Musée d'Art et d' Histoire, Genève
Library of Congress, Washington DC
Bibliothèque Royale, Brussel
De vereniging voor het museum van hedendaagse kunst
te Gent
Wallraf-Richartz Museum, Köln
Musée de l'Etat, Luxemburg
Albertina, Wien

